

ΔΙΚΗ ΑΡΤΟΖΗ

Σπανίως εἰς τὰ δικαστήρια μας παρουσιάζονται πρὸς ἐκδίκασιν ποινικὰ ὑποθέσεις τόσο ἐνδιαφέρουσαι καὶ τόσο μυστηριώδεις, ὅσον ἡ κατὰ τὴν παρελθούσαν Δευτέραν διαξαχθεῖσα ἐνώπιον τοῦ ἐνταῦθα Κακουργιοδικείου δίκη τοῦ περιβοήτου Ἀρτόζη. Εἰς τὰ δικαστήρια μας συνήθως παρουσιάζεται τὸ ἔγκλημα ὑπὸ τὴν ἀγενῆ, τὴν χαμερπῆ καὶ τὴν ζωώδη αὐτοῦ ἐκδήλωσιν καὶ οἱ ἥρωες τῶν συνεδριάσεων τοῦ κακουργιοδικείου εἶνε ἢ ἔλεεινοὶ ζωοκλόποι ἢ ἀνθρωποκτόνοι κτηνώδεις, ἀναίρεσαντες ἕνα ὁμοίον τῶν ἐξ ἀσημάντου ἔριδος. Ἄλλ' ὁ Ἀρτόζης ἀνήκει εἰς τὴν ὑψηλὴν περιωπὴν τοῦ ἐγκλήματος, εἰς τὴν τὸ θηριώδες ὀρμέφυτον συνδυάζεται μετ' ἐξόχου ἐπιτηδειότητος καὶ ὑπουλότητος, εἰς τὴν ὁ ἐγκληματίας ἔχει πλήρη τὴν συναίσθησιν τῆς πράξεώς του, καὶ λαμβάνει ἐκ τῶν προτέρων τὰ μέτρα τοῦ διὰ τὴν ἀποφυγὴν τῆς συνεπειᾶς. Ἄλλως τε τὸ ἀποτρόπαιον ἔγκλημα δι' ὃ ἐκατηγορεῖτο ὁ Ἀρτόζης ἐτελέσθη ἐντὸς τῆς πρωτεύουσας, βαθύ μυστήριον δὲ περιέβλεπεν αὐτό, ὅπερ οὐδ' αὐτὴ ἢ ἐν τῷ κακουργιοδικεῖῳ διαδικασίᾳ ἴσχυσε δυστυχῶς νὰ διαφωτίσῃ. Ἐπομένως ἡ κοινὴ ἐξεδήλωσε ζωηρότατον ἐνδιαφέρον καὶ ὁ τύπος ἀνταποκρινόμενος εἰς τὸ αἶσθημα τοῦτο παρηκολούθησε μετ' ἰδιαζούσης ἀκριβείας καὶ ἐπιμελείας τὴν ἐκτύλιξιν τῆς δίκης, ἡ δ' ἐφημερίς ἡμῶν παρὰ τοῦ ἡμετέρου συνεργάτου κ. Φωκᾶ ἀντιπροσωπευθεῖσα κατὰ τὴν δίκην παρέχει σήμερον μίαν σελίδα προσωπογραφῶν τῶν κυριωτέρων τῆς δίκης προσώπων.

Εἰς τὸ μέσον εἰκονίζεται ὁ ἀπαίσιος πρωταγωνιστὴς Μιχαὴλ Ἀρτόζης ἐξ Ἠπείρου, πεντηκοντούτης περίπου τὴν ἡλικίαν, ὅστις ἐκηρύχθη ἔνοχος ὅτι τὴν νύκτα τῆς 14 Δεκεμβρίου 1885 ἐδολοφόνησε τὸν Νικόλαον Ζώνιον σύζυγον τῆς ἀνεψίας του, μετ' οὐ συγκατώκει, διδάσκαλον καὶ ἐπιστάτην ἐν τῇ οἰκίᾳ Στρέφη, οὗ τὸ πτώμα εὗρέθη θηριωδῶς κατακρεουργημένον, φέρον τριάκοντα τραύματα, ἐξ ὧν τὰ πλείστα θανατηφόρα. Ὁ Ἀρτόζης ἠρνεῖτο τὴν πρᾶξιν δι' ἄσχετον, ὅτι τὸν φόνον ἐξετέλεσαν λησταί, καὶ ὅτι καὶ αὐτὸς κινδυνεύσας μόλις κατώρθωσε νὰ διαφύγῃ, παρέστησε δὲ αὐτῷ τὰ πράγματα, ὥστε ἐν ἄρχῃ ἐπιστεύθη. Ἐπειτα ὁμῶς ἡ δικαιοσύνη ἀνεῦρε τοικύτας φοβερὰς καὶ βαρυτάτας κατ' αὐτοῦ ἐνδείξεις καὶ μάλιστα τὴν τῶν ἐν τῷ ἀποπάτῳ εὐρεθέντων αἰμοσταγῶν ἐνδυμάτων του, ὥστε καὶ οἱ ἔνοχοι ἐπείσθησαν περὶ τῆς ἐνοχίας του καὶ καταδίκασαν αὐτόν. Ἄλλὰ τὸ αἶτιον τὸ ὠθῆσαν αὐτόν εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῆς στυγεραῆς πράξεώς του δὲν ἐξηκριβώθη καὶ τὸ ἔγκλημα φέρει χαρακτῆρα ὄντως μυστηριώδη καὶ ἀνεξήγητον, ὑπαινιγμοὶ δὲ τινες τοῦ κατηγορουμένου καὶ τῆς ὑπερασπίσεως καθὼς καὶ κρύφιαί τινες διαδόσεις παρέχουσι τὴν ὑπόνοιαν ὅτι θυγάτηρ τις τῆς Εὐκᾶ δὲν εἶνε ξένη ἴσως πρὸς τὸ μυστηριώδες δράμα.

Ὁ Ἀρτόζης ἦτο μᾶλλον εὐπαρῶς, μετερχόμενος τὸν μεσίτην, ἀναμιγνυόμενος εἰς τὰ χρηματικὰ, τιμιώτατος δὲ περὶ τὰς συναλλαγὰς του, ὡς μαρτυρεῖται. Ἐνδύεται εὐπρεπῶς καὶ ἔχει φυσιογνωμίαν μᾶλλον φιλησούχου πολίτου παρὰ θηριώδους κακούργου. Κατὰ τὴν δίκην ἡ μορφή του ἔμενεν ἀπαθὴς καὶ ἐταράχθη μόνον ὅτε ἤκουσε τὴν εἰς θάνατον καταδίκην του.

Οἱ εἰκονιζόμενοι σύζυγοι Στρέφη, ἦσαν αἱ σπουδαιότατοι τῆς κατηγορίας μάρτυρες, εἰς αὐτοὺς ἐξεμυστηρεύθη ὁ Ἀρτόζης ὅτι εὐρίσκοντο εἰς τὸν ἀπάπατον ἐρριμμένα τὰ καθημαγμένα ἱμάτια, παρακαλέσας νὰ διατάξωσιν τινὰ νὰ τὰ ἐξαγάγῃ ἐκεῖθεν πρὶν ἐπιχειρήσῃ ἔρευναν ἢ ἀρχή, ἔστω

καὶ ἐπ' ἀμοιβῇ χιλίων ἢ δισχιλίων δραχμῶν· αὐτοὶ δὲ ἀνεκοίνωσαν εἰς τὴν ἀνάκρισιν τὴν ὑποπτον ταύτην ἐκμυστηρεύσιν.

Ἡ μάρτυς Γαϊτάνου ἦτο ἡ ἐξυπνήσασα ἐκ τῶν γογγυσμῶν τοῦ θύματος καὶ προσδραμοῦσα εἰς τὸ παράθυρον ὁπόθεν εἶδε δύο ἀγνώστους πηδῶντας ἐκ τοῦ τοίχου τῆς οἰκίας καὶ τρεπομένους εἰς φυγὴν. Τὸ γεγονός τοῦτο κατ' ἀρχὰς ἱκανῶς περιέπλεξε τὴν δικαιοσύνην, ἐβεβαιώθη ὁμῶς κατόπιν ὅτι οἱ πηδήσαντες ἀγνώστοι ἦσαν δύο τῶν ἐκεῖ που διασκεδάζοντων νέων, οἵτινες ἔσπευσαν ἀκούσαντες τὸν πυροβολισμόν καὶ τὰς φωνὰς τοῦ Ἀρτόζη καὶ εἰσπηδήσαντες εἰς τὴν οἰκίαν πρὸς ἀνγκάλυσιν τῶν δῆθεν ληστῶν. Δύο τῶν νέων τούτων εἰκονίζονται εἰς τὸ ἄνω μέρος τῆς σελίδος.

Ἡ πρὸς τὰ δεξιὰ τῆς σελίδος εἰκονιζομένη νεαρὰ γυνὴ εἶνε ἡ μάρτυς Κερρασιώτου, παρ' ἧς ὁ Ἀρτόζης ἐζήτησεν ὕδωρ νὰ πλυθῇ ἐρωτήσας σὺναμα αὐτὴν ἂν εἶχεν εἰς τὸ πρόσωπον γρατσουνιὰς.

Τέλος παρὰ πόδας εἰκονίζεται ὁ γραμματεὺς τοῦ δικαστηρίου ἀναγινώσκων τὴν καταδικαστικὴν ἐτυμηγορίαν τῶν ἐνόρκων.

ΦΟΡΟΦΟΒΙΑ

— Ζαχαρία! . . . καὶ Ζαχαρία! . . . μωρὸ ποῦ εἶσαι; . . .

Οὕτως ἐβόα ἡ ἀξιότιμος κυρία Θεοδώρα περιερχομένη τὴν οἰκίαν πρὸς ἀνεύρεσιν τοῦ συζύγου τῆς, ἀλλ' οὐκ ἦν φωνὴ καὶ οὐκ ἦν ἀκρόασις.

— Μὰ τί ἔγινες, ἀναθεματισμένε . . . μαγκούφη! ἐξηκολούθει βοῶσα ἡ σύνευνος τοῦ κ. Παραδαρμένου ἐρυθρὰ ἐξ ὀργῆς, ἐξετάζουσα εἰς τὰ δωμάτια, ἕως ὅτου εὗρε τὸν κ. Ζαχαρίαν, δειλὸν συνεσπειρωμένον, ὠχρινῶντα πρὸ τοῦ γραφείου του καθήμενον καὶ ἀναγινώσκοντα ἐφημερίδα.

— Μὰ γυναῖκα! . . . καὶ, γυναῖκα! . . . εἶπε μόλις τὴν εἶδεν· τί κάθου καὶ φωνάζεις «Ζαχαρία, Ζαχαρία! . . .» θέλεις λοιπὸν νὰ με καταστρέψῃς;

Ἡ κυρία Θεοδώρα προσέβλεψεν ἐκπληκτος τὸν σύζυγόν τῆς καὶ παρετήρησε μετὰ προσοχῆς αὐτὸν ἐπὶ στιγμὴν διὰ νὰ πεισθῇ ἂν εἶχε σώας τὰς φρένας.

— Καλὲ δὲν μοῦ λές, στὰ σωστά σου εἶσαι, Ζαχαρία, σήμερα; τῷ εἶπεν ἐπὶ τέλους.

— Πάλιν! ἀνεβόησεν ὁ κύριος Παραδαρμένος θρηνωδῶς, πάλιν! λοιπὸν ἐβλάθητες χωρὶς ἄλλο νὰ με ἀφκνίσῃς; . . .

Καὶ ἡ φωνὴ του ἤρχισε νὰ τρέμῃ.

— Ἐλα, Χριστὲ καὶ Παναγιά μου! εἶπε σταυροκοπομένη ἡ κυρία Θεοδώρα, ἡ μέθυσε πρῶτ' πρῶτ' ὁ ἀνδρας μου, ἡ ταῦστριψε ἡ βίδα χωρὶς ἄλλο!

Τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἤκούσθησαν βήματα εἰς τὴν κλίμακα ἦτο μία τῶν γειτομισσῶν, ἧτις ἀνῆρχετο εἰς τὴν οἰκίαν τῆς οικογενείας Παραδαρμένου καὶ ἧτις ἀκούσασα τοὺς λόγους τῆς οικοδεσποίνης ἐσταμάτησεν ἀμηχανοῦσα.

— Ὅριστε μέσα, ὀρίστε μέσα, κυρὰ Ζαχαρούλα! ἐφώνησεν ἡ κυρία Παραδαρμένου ἰδοῦσα αὐτήν.

Ὁ κ. Παραδαρμένος κατελήφθη ὑπὸ σπασμῶν ἀκούσας τὸ ὄνομα τοῦτο.

— Ζαχαρούλα! ἐπιθύρισε, προσηλῶν ὀφθαλμοὺς περιφλεγεῖς ἐπὶ τῆς γειτονίσσης, μὰ αὐτὸ εἶνε συνωμοσία! . . .

— Τί τοῦ ἦλθε, καλέ; εἶπεν ἡ γειτόνισσα ἐκθυμβος δὲν βλέπετε πῶς εἶνε ἀχνὸς σὰν τὸ πανί; . . . γρήγορα, φέρτε λίγο ξεῖδι . . . λίγο γλυκάδι! . . .

— Καὶ ἐπλησίασε πρὸς τὸν κ. Ζαχαρίαν, ὅστις τὴν ἀπώθησε μετὰ φρίκης.